

Organisert beitebruk 2020

Webinar for kommunene i Trøndelag 30. oktober

Eva Dybwad Alstad

Tel 73 19 92 75/ 48 04 28 77

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

02.11.2020

Organisert beitebruk i Trøndelag

- tall fra 2019

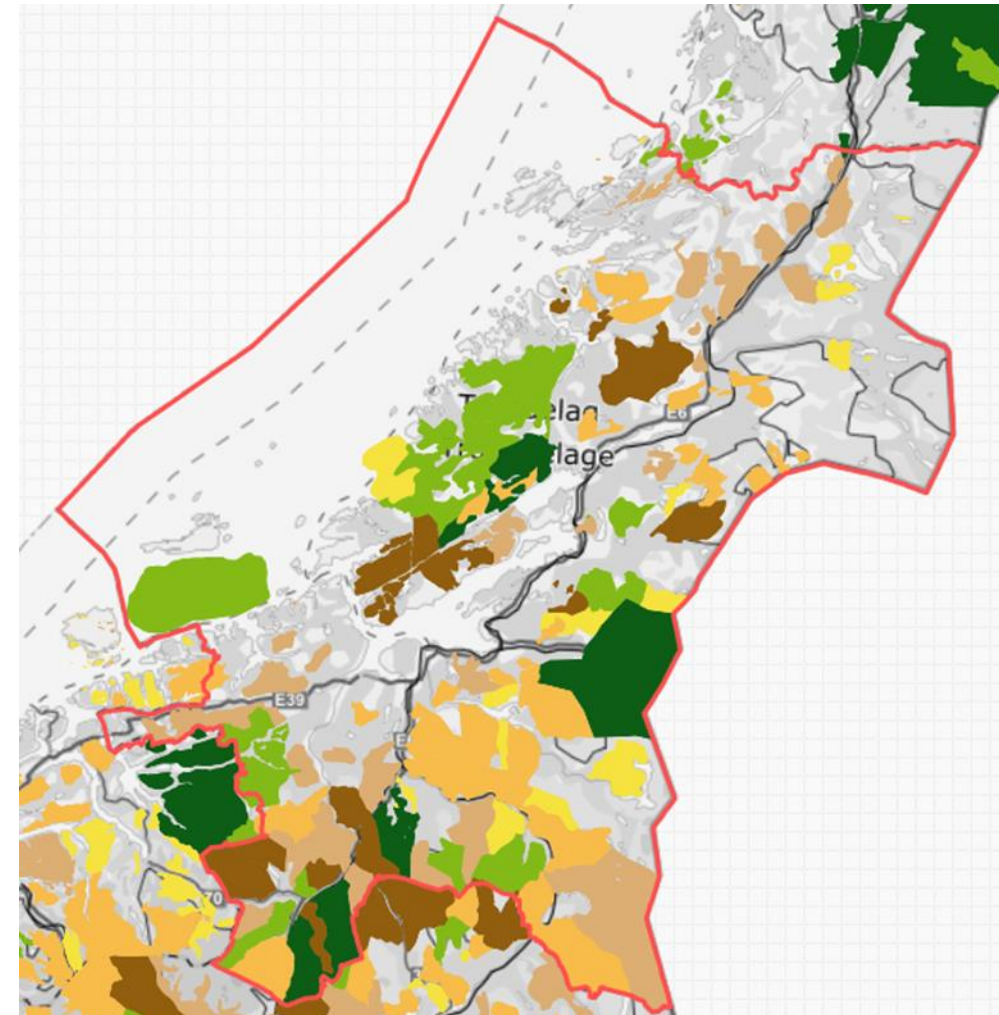
94 beitelag fordelt på 31 kommuner

aktive medlemmer: 1025

72 500 sau og 122 500 lam

8000 storfe

Bilde: Kartutsnitt fra Kilden – slipp av sau og lam 2019

Tilskudd til «drift av beitelag» regionale miljøtilskudd, § 5

Tilskudd til drift av beitelag kommer inn under ordningen for regionale miljøtilskudd (§5).

Formålet med ordningen er å stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr. Slikt samarbeid kan gjelde tilsyn, sanking og ettersyn og vedlikehold av gjerder og installasjoner.

§5 Vilkår for tilskudd til drift av beitelag i Trøndelag:

- Beitelaget må være registrert i Enhetsregisteret og ha minst 2 aktive medlemmer.
- Beitelaget skal organisere og tilrettelegge for felles beitebruk i utmark, og være åpent for brukere som har tilgang til beiteområdet til beitelaget.
- Laget skal organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking i beiteområdet.
- Det skal foreligge en plan for tilsyn og for sanking og laget skal dokumentere tilsynet.

Veiledningsmateriale for kommunene:

Fylkesmannens veileder for regionale miljøtilskudd:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Landbruk-og-reindrift/Miljotiltak-i-jordbruket/Regionale-miljotilskudd/>

Rundskriv 2020-19 fra Landbruksdirektoratet inneholder også informasjon om saksbehandlingsrutiner som er aktuelle for tilskudd til drift av beitelag. Dere finner rundskrivet her: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/regionalt-miljotilskudd/om-regionale-miljotilskudd/regelverk>

Om registrering i Enhetsregisteret

§3 Foretaket må være registret i Enhetsregisteret.

For å oppfylle grunnvilkåret i § 3 b I forskrift av 12. april 2019 om regionale miljøtilskudd i jordbruket må følgende vilkår være oppfylt:

- 1) Beitelaget må være registeret som **samvirkeforetak eller forening** i Enhetsregisteret. Brønnøysundregisteret krever i dag at beitelaget er registret som et samvirkeforetak. Imidlertid er det mange beitelag som fortsatt er registrert som forening. Disse kan også søke om tilskudd for drift, så fremt de oppfyller øvrige vilkår i bestemmelsen.*
- 2) Drifta av beitelaget skal ha til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.*

Tips! Norsk Sau og Geit har utarbeidet to vedtektsmaler for beite-/sankelag organisert som Samvirkeforetak.

[Vedtekter for beitelag/sankelag med organisasjonsformen SA – med andelsinnskudd](#)

[Vedtekter for beitelag/sankelag med organisasjonsformen SA – uten andelsinnskudd](#)

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret

Organisasjonsnummer:	899 035 402
Navn/foretaksnavn:	BEITELAG 6B SKARET
Organisasjonsform:	Forening/lag/innretning
Forretningsadresse:	c/o Guro Husdal Dørum Nerskogvegen 164 7340 OPPDAL
Kommune:	OPPDAL
Postadresse:	
Registrert i Enhetsregisteret:	29.10.2012
Stiftelsesdato:	15.10.2012
Kontaktperson:	Guro Husdal Dørum
Aktivitet/bransje:	Beitelag. Samordning av tilsyn og sanking for lagets medlemmer.
Næringskode(r):	01.620 Tjenester tilknyttet husdyrhold
Sektorkode:	7000 Ideelle organisasjoner

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret

Organisasjonsnummer:	986 126 902
Navn/foretaksnavn:	INNBYGDA BEITELAG SA
Organisasjonsform:	Samvirkeforetak
Forretningsadresse:	7580 SELBU
Kommune:	SELBU
Postadresse:	
Registrert i Enhetsregisteret:	18.12.2003
Stiftelsesdato:	28.06.1974
Kontaktperson:	Ragnar Hammer
Vedtektfestet formål:	Beitelaget skal samle beitebrukere innen området for i fellesskap å legge forholdene til rette for en best mulig utnytting av utmarksbeite, redusere tap av dyr og sikre dyrenes velferd gjennom organisert tilsyn, organisert sanking og andre målrettede fellestiltak.
Aktivitet/bransje:	Organisert tilsyn og sanking av husdyr.
Næringskode(r):	01.620 Tjenester tilknyttet husdyrhold

Krav om minimum *to* aktive medlemmer i laget

Hva menes med «aktive medlemmer» i beitelaget?

Fra rundskrivet; «aktive medlemmer» i beitelaget er medlemmer med egne besetninger som deltar i beitelagsaktivitetene.

Et medlem er ikke aktivt dersom det ikke har besetning som er med i beitelagsorganiseringen i søknadsåret.

Aktuell problemstilling:

Er to medlemmer nok til å få til effektiv organisering av beitebruken i utmarka?

Beitelaget skal *organisere og tilrettelegge for felles beitebruk i utmark*, og være åpent for brukere som har tilgang til beiteområdet til beitelaget.

Planlegge, prosjektere, føre opp og vedlikeholde sperregjerder, ferister, bruer, gjeterhytter, sanke- og skilleanlegg og drifteveier.

Kjøpe inn og drifte saltsteinsautomater og elektronisk overvåkingsutstyr (radiobjeller, lammenoder, merkesavlesere, findmysheep, nofence mv.)

Utarbeidelse av planer (*driftsplan for beitelaget, beitebruksplan, tiltaksplan, beredskapsplan mv.*) for utmarksbeite
Vegetasjons-/beitekartlegging

Laget skal organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking i beiteområdet.

Krav til *tilsyn* – hvor ofte?

Forskrift om velferd for småfe

(Se: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-02-18-160>):

§ 19 Tilsyn og stell "... Dyr som holdes på utmarksbeite, skal sees etter minst en gang pr. uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er...()"

Forskrift om hold av storfe (se veileder til § 17. Tilsyn og stell:

https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/veiledere/veileder_om_hold_av_storfe.1853/binary/Veileder%20om%20hold%20av%20storfe)

«Dyr som holdes på utmarksbeite skal ha tilsyn minimum 2 ganger per uke, og hyppigere ved behov. Dette må vurderes ut fra forholdene på beitet».

Krav til sanking

Forskrift om velferd for småfe § 27

«Dyreeier har ansvar for at småfe på utmarksbeite hentes hjem i god tid før det ventes frost eller snøfall om høsten».

Forvaltningsplan for rowilt, region 6. (<https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-trondelag/dokument-fmtl/miljo-og-klima/rowilt/forvaltningsplan-for-rowilt-i-region-6-midt-norge-more-og-romsdal-og-trondelag.pdf>).

«Normal sankedato settes til 15. september for hele regionen.

For å få tilskudd til tidlig nedsanking skal sankingen starte minimum ti dager før normal sankedato. Det gis en fast kompensasjon (kr pr. dyr pr. dag) i forbindelse med tidlig sanking. Et slikt tilskudd kan gis fram til og med normal sankedato.

Kontrollpunkt: *Det skal foreligge en plan for tilsyn og for sanking og laget skal dokumentere tilsynet.*

Dokumentasjon på tilsyn – hva er godt nok?

- Notater i tilsynsskjema (eller notisbok kan være ok)
- Sporlogg fra trimapp o.l., kadaversøk (Supplement)
- Bør inneholde: Dato – område – observasjoner - signering

For å hjelpe beitebrukerne i arbeidet med tilsyn og innrapportering, har sau og geit laga 2 varianter av enkle standardskjema:

Et enkeltark der en kan notere hver tur. [se skjemaet her](#) (pdf, 7 kb),

Elektronisk notisbok for beitetilsyn i beitelaget - [Rapporteringsskjema for beitelaget - tilsyn](#)

Eksempel på *plan for tilsyn.*

Tilsynsplan Skjækra samarbeitelag 2020

	Fremre områder	Indre områder	
Uke nr	Åsvatnet, Øvre Gomolia, Djuptjønna, Tverrrfjella, Middagstjønnin, Krulidalen, Grønlihøa, Storsvarthallaren, Kleivseterfjellet, Roktdalen	Storbrenta, Fjellskjækra, Lisskjækerhatten, Skjækervatnet, Hesthaugan, Nedre Gomolia, (Deler av Roktdalen, Kleivseterfjellet på tur inn og ut for snåsningene)	
25			
26			
27	Aunsmo	Aunsmo	
28	Kolås	Kolås	
29	Dravland	Dravlan, men uten Roktdalen	
30	Strugstad	Strugstad	
31	Gravbrøt	Gravbrøt	
32	Lund	Lund, men ikke Roktdalen	
33	Austli	Austli	
34	Gravbrøt	Lund	Dugnad
35	Dravland	Strugstad	
36	Kolås	Austli	

Hvis det går alarm/tydelig tegn på uro på sporingsutstyr er det den som har ansvarlig tilsynsuke som primært har ansvaret for å rykke ut.

Eksempel: plan for sanking

Fra beitebruksplan til Skjækra
sambeitelag:

Sanking: Forsanking / ekstraordiær sanking gjennomføres første helg i september.

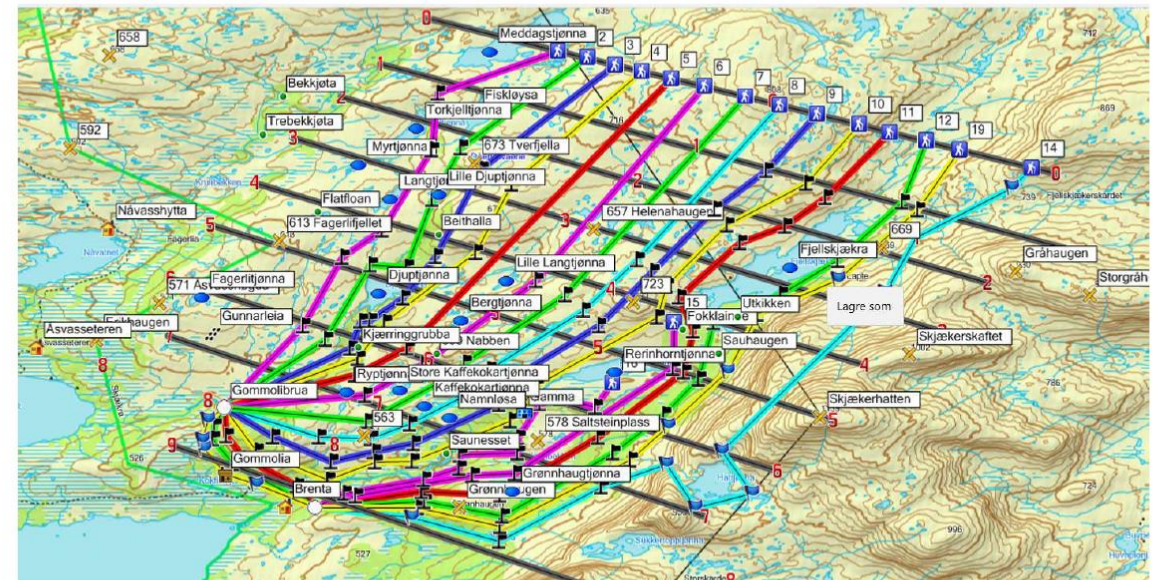
Hovedsanking: Starter 2. uka i september og dyrene skal i henhold til vår beiteavtale med fjellstyret være ned fra fjellet innen 15. september.

Under hovedsanking er det tre sankelag i fjellet. Ett i Drevsjø, ett i Åsvasseteren og ett i Storbrenta.

Lagene koordinerer sitt arbeide og samarbeider nært.

Hovedsankinga inne i fjellet gjennomføres gjennom at man setter «manngard» der man forsøker å gå på linje.

Kartet viser eksempel på driveropplegg ved felles sanking fra Nord-Vest med alle sankelag i samarbeid.

Hovedsankinga foregår i 3-4 dager i fjellet før dyrene drives ned til henholdsvis Roktdalen (Snåsa) og Lissfjordhalla (utenbygdsboende).

Søknad om tilskudd til drift av beitelag - beitelag må søke elektronisk.

Søknadsfrist i 2020: 16. nov!

Veileder for søker på nettsiden til L.Dir.: [Steg for steg søknad i Altinn](#)

Den som er registrert som lagets daglige leder/styrets leder i Enhetsregisteret har tilgang til å levere søknad for laget. Beitelaget må velges i nedtrekksmenyen som kommer når skjemaet åpnes. [Se instruksjonsvideo.](#)

Dersom det er en annen som skal levere søknaden, må vedkommende få delegert rettigheten "primærnæring og næringsmidler" for beitelaget, eller enkeltrettighet til søknadsskjemaet for beitelaget. Lederen kan delegere. [Se denne veiledningen i Altinn for delegering av rettigheter.](#) Dersom beitelaget ikke vises i nedtrekksmenyen, er rettigheten ikke delegert.

[Finne beitelaget i nedtrekksmenyen](#)

Beiteområde – der dyrene beiter i utmark

Beitelagskart - kilden

NIBIO oppdaterer årlig kartlaget «Beitelag» i Kilden, med beitelagskart og statistikk fra OBB (antall slipp, antall sanket, antall medl. i beitelaget m.m.)

<https://kilden.nibio.no/>

Historiske tall se:

<https://www.nibio.no/tema/landskap/kart-over-beitebruk-og-seterdrift/beitestatistikk>

The screenshot shows the NIBIO Kilden web application interface. The main map displays a topographic view of a grazing area in Haldalen, Bygdelag (bygd), Holtålen. A popup window titled 'Objektinformasjon' is open, showing details for 'ÅLEN BEITELAG'. The popup includes a table with the following data:

Beitelagsgrense	Beitelagsnavn	Sau lam sleppt
ÅLEN BEITELAG		
Beiteområde	Ålen beitelag - vest	
Registreringskommune	Holtålen	
Beiteår	2019	
Tal medlemmer	16	
Dyreslag	sau,storfe	
Sau sleppt	993	
Lam sleppt	1832	
Sau og lam sleppt	2824	
Storfe sleppt	81	
Geit sleppt		
Sau tapt	21	

The application also features a sidebar with navigation options like 'Verktøy', 'Lagre og skriv ut', and 'Last ned kartdata'. The map includes a scale bar (1:80000) and a search bar at the top.

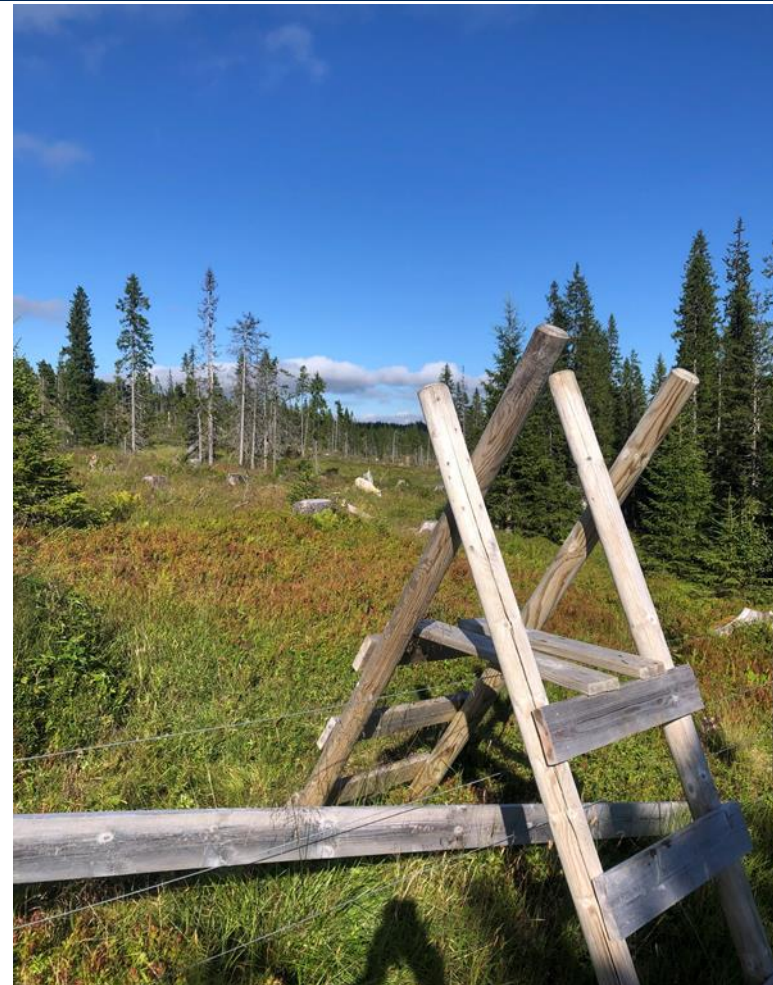

Tiltak i beiteområder

Beitelag, grunneierlag og radiobjellelag som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift kan søke om investeringsmidler til fellestiltak i beiteområder.

Regelverk: Forskrift for tilskudd til tiltak i beiteområder.

På [Landbruksdirektoratets sider](#) finner du eksempler på tiltak det kan gis tilskudd til, regelverk og info om «hvordan søke» i venstrehåndsmenyen på samme nettsted

Statusrapport fra AGROS per 23.10.

Min arbeidsbank Ny søknad Avansert søk Se ramme/ansvar Fordel ramme

Ramme og gjenværende

Her kan du se oversikt over ramme og gjenværende.

Ordning Tilskudd til tiltak i beiteområder

Per dato * 23.10.2020

Søk

Enhet	Overført fra året før	Tildelt ved hovedtildeling	Tildelt i løpet av året	Trukket tilbake i løpet av året	Inndratt	Totalt disponibelt	Totale tilsagn	Udisponert	Overført til neste år
Fylkesmannen i Trøndelag	309	4 100 000	0	0	169 169	4 269 478	3 966 520,75	302 957,25	0 Se rammeendringer
Sum	309	4 100 000	0	0	169 169	4 269 478	3 966 520,75	302 957,25	0

Eksporter til Excel

Hva skal FM rapportere til L. Dir. innen 20. nov?

1) Rapport 2020

Kort kommentar om forbruk, aktivitet og resultater i 2020.

Hva er prioritert og hvorfor?

2) Budsjett 2021

Er det noen trender?

Hva er satsingsområder neste år?

Hvor stor er pågangen?

Hvordan er fordelingen av midler til ulike fagområder

Kommenter på midler knyttet til investeringer til teknologi.

Skjema for innmelding av behov for tiltak i beiteområder 2021

Vår sak: 2020/1643. Sendes til vårt postmottak (fmtlpost@fylkesmannen.no) innen 15. nov 2020

Kommune: Dato: Signering:

Beregnet gjenstående på kommunal ramme per 31.12.2020:

Beregnet behov totalt i 2021:

Investeringsmidler – elektronisk overvåkningsutstyr. Eksempel: <i>Radiobjeller, lammenoder, merkeavlesere, findmy, nofence osv.</i>						
	Elektronisk overvåkningsutstyr	Beiteområde/beitelag	Kostnad	Behov for tilskudd	Prior. 1-3	Merknad
1						
2						
3						
4						
5						
6						
	SUM kostnad og behov		0	0		

Investeringsmidler – ordinære investeringstiltak i beiteområdene – Eksempel:
Sperregjerder, ferister, sanke- og skilleanlegg, bruer, gjeterhytter, saltsteinsautomater, transportprammer.

	Ordinære investeringstiltak	Beiteområde/beitelag	Kostnad	Behov for tilskudd	Prior. 1-3	Merknad
1						
2						
3						
4						
5						
6						
	SUM: kostnad og behov		0	0		

Tilskudd til planlegging og tilretteleggingstiltak - Eksempel:
Planlegging av større investeringstiltak, beiteplan, vegetasjonskartlegging, utprøving av nytt utstyr, ny organisering av beitelag/beiteområder, prosjekter for å stimulere til økt beitebruk

	Type tiltak	Beiteområde/beitelag	Kostnad	Behov for tilskudd	Prior. 1-3	Merknad
1						
2						
3						
4						
5						
6						
	SUM: kostnad og behov		0	0		

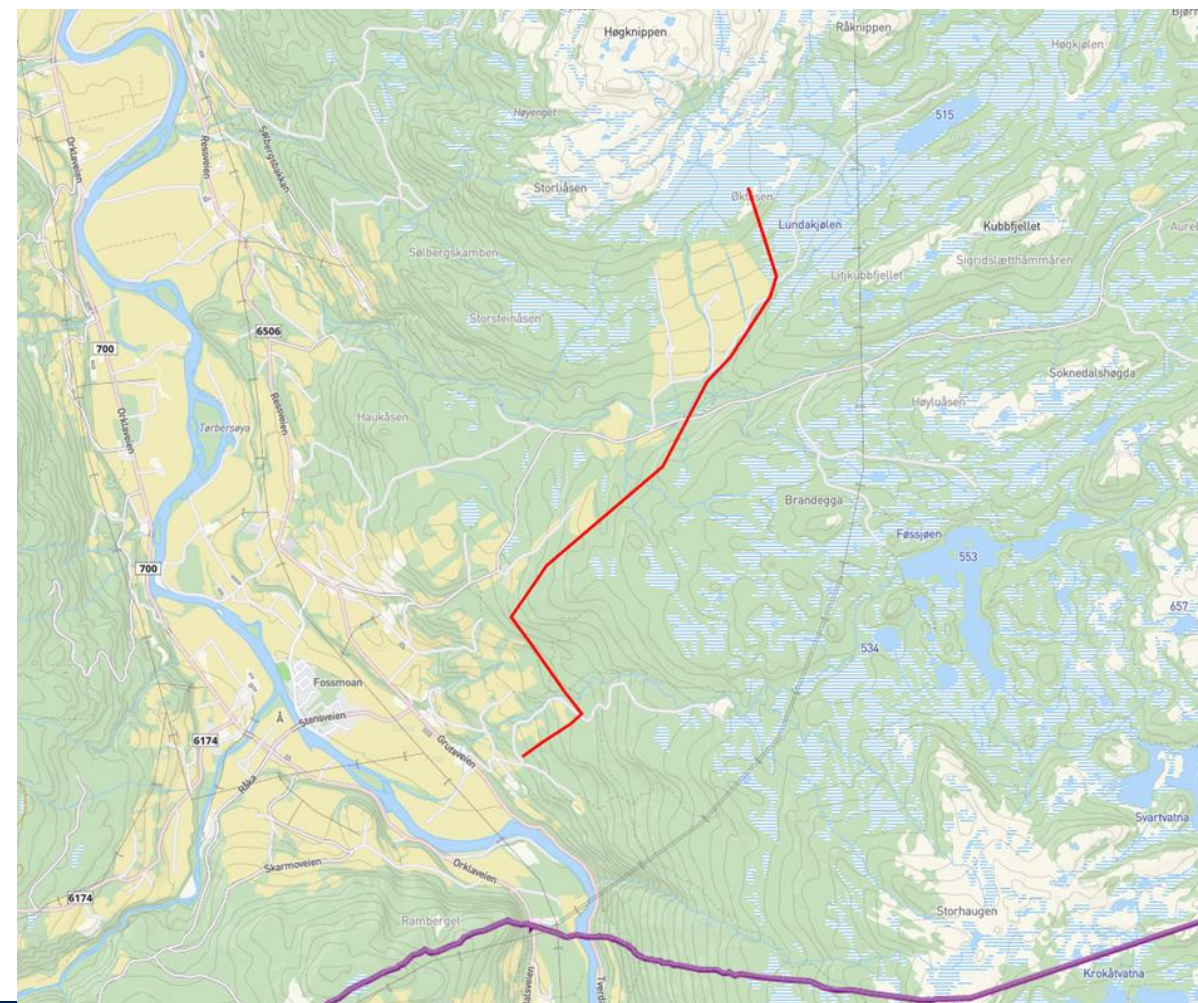
Spørsmål om sperregjerder

Fra rundskrivet (2019/45)

Et sperregjerde skal hindre beitedyr i å komme ut av beiteområdet. Sperregjerder kan også tjene til å avgrense beiteområdet mot vei, jernbane, tettbebyggelse og sammenhengende jordbruksområder.

Rene inngjerdinger av beitedyr i utmark faller ikke inn under definisjonen av sperregjerde, og tilskudd gis normalt ikke til dette. Heller ikke skal det gis tilskudd til gjerder mellom innmark og utmark som faller inn under Lov om grannegjerde.

Se brev fra L.Dir av 4.9.2020

Om utbetaling av tilskudd

Utbetalingsanmodning

Vilkår for utbetaling av tilskudd må være oppfylt for at utbetalingsanmodningen kan sendes inn. Delutbetaling og Sluttutbetaling stiller ulike krav til hvilken dokumentasjon som skal vedlegges utbetalingsanmodningen, og disse kravene er omtalt i mottatt tilskuddsbrev.

Registrer samlede pålopte kostnader hittil i prosjektet i "Totalt medgåtte kostnader".

Jeg ber om utbetaling av *

 kroner

Totalt medgåtte kostnader *

 kroner

Type utbetaling *

- Delutbetaling
 Sluttutbetaling

Dokumentasjonen som lastes opp må oppfylle krav til rapportering omtalt i mottatt tilskuddsbrev. Det må komme tydelige frem i opplastet dokumentasjon at måloppnåelsen i prosjektet tilsier at anmodet beløp og totalt medgåtte kostnader representerer riktig krav om utbetaling av tilskudd.

Last opp dokumentasjon *

Kommentar

2500 tegn igjen

Kommunen betaler ut tilskudd som tidligere er innvilget av fylkesmannen.

Beitelag som ikke er registrert for mva – tilskudd beregnes ut fra kostnad med mva

Spørsmål om tilleggsbevilgning

Org.nr. 970406999 Foretak navn NORISK LANDBRUKSRÅDGIVNING Mottatt 15.02.2018 Arkivref. 2019/2790 Saksbeh. mostad Endret av arlyngs Endret 02.03.2020 Status Vedtak sendt

Oppgaver • [Se hovedoversikt](#) [Rediger arkivopplysninger](#) Se søknadens versjon saksbehandling: Saksbehandling 28.02.2020

Grunnopplysninger Oversikt over saken

Søknadsopplysninger

Dokumenter

Dialog og notat

Oversikt over saken

Informasjon

Prosjektittel
Næringsstoffer på avveie

Frist for å gjennomføre og rapportere
01.03.2021

Tilskudsbeleg 126 775 kroner	Forutsatt total kostnad 171 250 kroner
---------------------------------	---

Tilskudsbelegget avgrenses av tilskudsandelen på 74 %

Gjeldende
126 775 kroner

Vedtak

Type	Vedtak	Gjeldende tilskudd	Vedtaksdato	
Søknad	Innvilget	100 000	14.12.2018	Vis tilskudsbeleg
Søknad	Innvilget	126 775	02.03.2020	Vis tilskudsbeleg

Utbetalinger og krav om tilbakebetalinger

Type	Beløp	Kontonummer	Attøstert	Attøstert av	Fiksid
------	-------	-------------	-----------	--------------	--------

Avviste utbetalingsanmodninger

Mottatt dato	Avvist dato	Avvist av
--------------	-------------	-----------

Ved tilleggsbevilgning:

Gå inn i saken og legg inn «fatte nytt vedtak»

Legg inn tilleggsbevilgninga

Tiltak i beiteområder - Håndtering av inndratte midler i Agros

Inndratte midler etter 10 september er omfordelt til kommuner som har meldt om behov.

Midler som kommunen har inndratt i løpet av året kan kommunen beholde og disponere på nytt.

Landbruksdirektoratet vil som tidligere stenge Agros for nye vedtak og utbetalinger i midten av desember (dato?).

Udisponerte midler hos kommunene ved årsskiftet vil automatisk bli trukket tilbake til Fylkesmannen.

Midlene hos Fylkesmannen vil overføres mellom år.

Beitedyr og Rowilt – noen andre frister

Se vår informasjon til beitebrukere: <https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rowilt/informasjon-til-beitebrukere/>

FKT-midler Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rowiltskader og konfliktdempende tiltak: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-01-01-3>

§ 2 *Målgruppe*: foretak med produksjonsdyr i landbruket, *kommuner og lokalsamfunn*. Lokale, regionale og landsdekkende organisasjoner og forskningsinstitusjoner kan også søke om tilskudd.

Søknadsfrist **15. januar**. Men akutte tiltak kan søkes hele året.

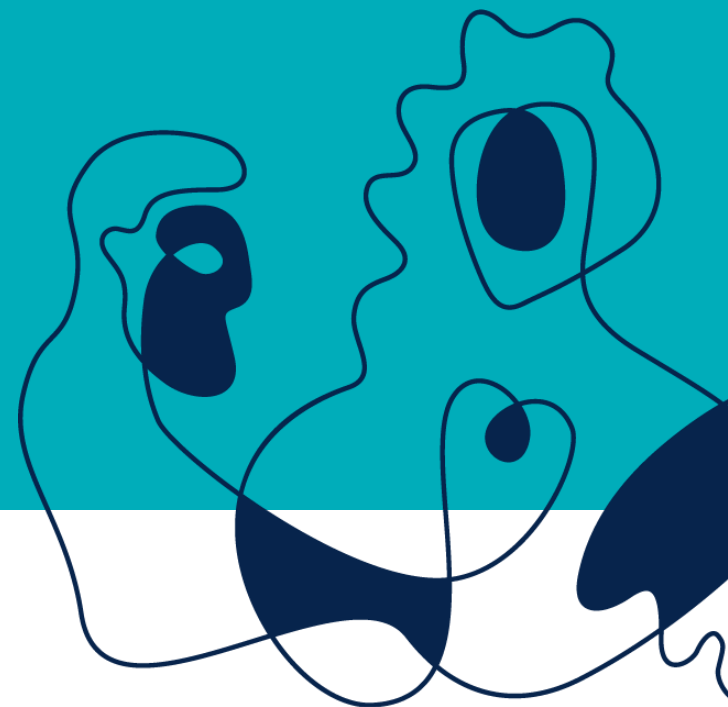
Erstatning - Erstatning for sau drept av fredet rowilt: <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Miljo-og-klima/Rowilt/soknad-om-erstatning-for-sau-tapt-til-fredet-rowilt-2020/> Søknadsfrist **1. november**

Elektronisk søknadssenter: <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/Default.aspx>

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

02.11.2020